

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana Laulības šķiršana un laulāto atšķiršana

Slovākija

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Slovākijā laulību var šķirt tikai tiesa.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Tiesa var šķirt laulību, ja attiecības starp laulātajiem ir būtiski pasliktinājušās un neatgriezeniski izjukušas, kā rezultātā laulība vairs nevar kalpot savam nolūkam un nevar gaidīt, ka laulātie atsāks kopdzīvi.

Tiesa konstatē, kādu iemeslu dēļ laulāto attiecības ir būtiski pasliktinājušās, un ņem šos iemeslus vērā, lemjot par laulības šķiršanu. Lemjot par laulības šķiršanu, tiesa vienmēr ņem vērā nepilngadīgo bērnu intereses.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:

3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?

Laulātais, kurš, stājoties laulībā, pieņēmis otra laulātā uzvārdu, trīs mēnešu laikā pēc nolēmuma par laulības šķiršanu galīgās stāšanās spēkā var informēt dzimtsarakstu nodaļu par atgriešanos pirmslaulības uzvārdā.

Laulātais, kurš, stājoties laulībā, pieņēmis otra laulātā uzvārdu, vienlaikus paturot savu pirmslaulības uzvārdu kā otru uzvārdu, trīs mēnešu laikā pēc nolēmuma par laulības šķiršanu galīgās stāšanās spēkā var informēt dzimtsarakstu nodaļu par atteikšanos no laulātā uzvārda.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Līdz ar laulības šķiršanu tiek izbeigtas laulāto mantiskās attiecības. Laulāto mantisko attiecību izbeigšana tiek kārtota atbilstīgi Civilt kodeksa 150. pantā noteiktajiem principiem. Laulāto mantiskās attiecības var izbeigt šādos veidos: a) vienojoties; b) saskaņā ar tiesas nolēmumu; c) līdz ar noilgumu.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Nolēmumā par nepilngadīga bērna vecāku laulības šķiršanu tiesa norāda vecāku pienākumus attiecībā uz bērnu pēc laulības šķiršanas un jo īpaši nosaka, kuram vecākam būs aizgādība pār bērnu un kurš tādejādi pārstāvēs bērnu un pārvaldīs bērna īpašumu. Šādu nolēmumu par vecāku pienākumiem var aizstāt ar vienošanos starp vecākiem.

Ja vecāki nevienojas par saskarsmes tiesībām attiecībā uz bērnu, tiesa nolēmumā par laulības šķiršanu nosaka arī vecāku saskarsmes tiesības. Ja tas nepieciešams bērna interesēs, tiesa var arī ierobežot vecāka saskarsmi ar bērnu vai to aizliegt pavisam.

Tiesa arī nosaka, kā tas vecāks, kuram nav piešķirta aizgādība pār bērnu, veic savu ieguldījumu bērna uzturēšanā, vai arī apstiprina vecāku vienošanos par uzturīdzekļu apmēru.

3.4 pienākumu maksāt uzturīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Šķirtais laulātais, kurš nespēj sevi uzturēt, var pieprasīt no bijušā laulātā līdzekļus, ar ko nodrošināt pamata iztikas līdzekļus, ņemot vērā bijušā laulātā iespējas. Ja šķirtie laulātie nespēj vienoties, par šādiem uzturīdzekļu maksājumiem lemj tiesa, kad saņemts pieteikums no jebkura no šķirtajiem laulātajiem.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

Slovākijas tiesību akti neparedz laulāto atšķiršanu.

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Papildus laulības šķiršanai laulību ar tiesas nolēmumu var arī atzīt par spēkā neesošu. Tiek uzskatīts, ka šāda laulība jau no paša sākuma nav bijusi spēkā (*matrimonium nullum*). Turklāt tiesa var arī pasludināt, ka laulība nekad nav pastāvējusi (*non matrimonium*).

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

a. Laulība tiek atzīta par spēkā neesošu šādos gadījumos:

ja pastāv cita laulība,

ja laulāto attiecības izveidotas starp augšupējiem radniekiem un pēcnācējiem vai starp brāļiem un māsām, tostarp gadījumos, kad ģimenes saites nosaka adopcija,

ja persona nav sasniegusi pietiekamu vecumu, proti, nepilngadīgais ir vecāks par 16 gadiem, bet jaunāks par 18 gadiem,

tādu garīgu traucējumu gadījumā, kuru rezultātā ir ierobežota rīcībspēja,

ja piekrišana laulībai nav dota brīvi, nopietni, skaidri un nepārprotami.

Ja laulība ir noslēgta, lai gan pastāvējuši kādi no minētajiem izslēdzošajiem apstākļiem, tā tiek uzskatīta par pastāvošu (pastāvoša laulība), līdz galīgu spēku iegūst tiesas nolēmums par tās atzīšanu par neesošu.

b. Laulība nestājas spēkā, ja piekrišana laulībai:

dota piespiedu kārtā,

saņemta no nepilngadīgas personas, kas ir jaunāka par 16 gadiem,

izteikta dzimtsarakstu nodaļai, kam nebija tiesību to pieņemt, izņemot 4. panta 2. un 3. punktā paredzētos gadījumus, vai izteikta tāda mēra vai pašvaldības locekļa priekšā, kas nav pilnvarots laulāt,

izteikta tādai baznīcas iestādei vai reliģiskai kopienai, kas nav reģistrēta saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, vai izteikta tādas personas priekšā, kura nav pilnvarota darboties kā reģistrētas baznīcas vai reliģiskas kopienas garīdznieks,

izteikta ārvalstīs tādai iestādei, kam nav attiecīgu pilnvaru,

dota pēc pilnvaras, kas neietver atbilstošu pilnvarojumu, vai dota saskaņā ar pilnvarojumu, kurš ir atsaukts atbilstīgi likuma noteikumiem.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Tiek uzskatīts, ka laulība, kas ar tiesas nolēmumu atzīta par spēkā neesošu, nekad nav tikusi noslēgta.

Kad tiesa nolēmusi atzīt laulību par spēkā neesošu, laulāto tiesības un pienākumus attiecībā uz to kopīgajiem bērniem, kā arī to mantiskās attiecības reglamentē tie paši noteikumi, kurus piemēro šķirtiņiem vecākiem. Pēc tiesas nolēmuma par laulības atzīšanu par spēkā neesošu spēku zaudē arī laulāto sniegtais paziņojums par kopīgo uzvārdu un abiem laulātajiem ir jāatgriežas pirmslaulības uzvārdā.

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevēršoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Tikai tiesa var pasludināt laulību par izbeigtu. Saistītus jautājumus var risināt atbilstoši Likumam Nr. 420/2004 par mediāciju.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Pieteikumus par laulības šķiršanu vai laulības atzīšanu par spēkā neesošu vai paziņojumus par to, ka laulība nepastāv, iesniedz rajona tiesā.

Teritoriālā jurisdikcija ir tai tiesai, kuras piekritības teritorijā atrodas laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta, ja vismaz viens no tiem dzīvo šīs tiesas piekritības teritorijā. Citos gadījumos lieta ir atbildētāja vispārējās piekritības tiesas jurisdikcijā. Ja piekritība nav nosakāma arī šādā veidā, tad lieta ir prasītāja vispārējās piekritības tiesas jurisdikcijā.

Pieteikumam ir jāatbilst formālajām prasībām, kas izklāstītas Likuma Nr. 160/2015 "Civiltiesisku strīdu procesa kodekss" (*Civilný sporový poriadok*) 127. pantā un Likuma Nr. 161/2015 "Bezstrīdus civilprocesa kodekss" (*Civilný mimosporový poriadok*) 25. un 26. pantā.

Pieteikumā jānorāda, kurai tiesai tas adresēts, kas ir pieteikuma iesniedzējs un kāda ir lietas būtība un mērķis. Pieteikumam jābūt parakstītam. Papildus tam pieteikumā jānorāda arī katras puses un tās pārstāvja (ja tāds ir) vārds un uzvārds, kā arī galveno faktu godprātīgs un pilnīgs izklāsts un to pierādījumu saraksts, kurus pieteikuma iesniedzējs ir paredzējis izmantot; pieteikumā arī skaidri jānorāda iesniedzēja prasījumi. Pieteikuma iesniedzēja pienākums ir pievienot pieteikumam dokumentāros pierādījumus, kas pamato viņa prasījumu.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Juridiskās palīdzības sniegšanu reglamentē Likums Nr. 327/2005 par juridiskās palīdzības sniegšanu finansiālās grūtībās esošām personām.

Par laulības šķiršanas procesu ir jāmaksā tiesas nodeva. Jebkura no tiesvedības pusēm var lūgt to atbrīvot no tiesas nodevu maksāšanas.

Pēc šāda pieteikuma saņemšanas tiesa var pilnīgi vai daļēji atbrīvot šo pusi no tiesas nodevu maksāšanas, ja to pamato attiecīgās personas apstākļi un ja lieta nav saistīta ar patvaļīgu vai acīmredzami nesekmīgu kādu tiesību apliecināšanu vai aizsargāšanu. Ja tiesa nelemj citādi, atbrīvojums attiecas uz visu procesu un tam ir atpakaļejošs spēks; tomēr nodevas, kas samaksātas, pirms pieņemts nolēmums par atbrīvošanu, netiek atlīdzinātas.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Šādu tiesas nolēmumu var pārsūdzēt 15 dienu laikā no tā izsniegšanas.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Lai nolēmums tiktu atzīts, ir jāiesniedz pieteikums. Kompetentā tiesa ir Bratislavas Apgabaltiesa.

Galīgi lēmumi laulības lietās, kas izdoti citās dalībvalstīs (izņemot Dāniju) pēc 2004. gada 1. maija, tiek atzīti saskaņā ar Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu. Nolēmumu atzīšanai nav nepieciešama īpaša procedūra; nekāda īpaša procedūra netiek pieprasīta dzimtsarakstu nodaļas reģistra ierakstu grozīšanai. Taču ieinteresētā puse var iesniegt pieteikumu par īpaša nolēmuma pieņemšanu, lai atzītu citā valstī izdotu nolēmumu laulības lietās. Ārvalstīs pieņemtu nolēmumu atzīšana ir piekritīga Bratislavas Apgabaltiesai.

Attiecībā uz nolēmumiem, kas izdoti Dānijā vai kas izdoti pirms 2004. gada 1. maija citās dalībvalstīs, ir jāiesniedz pieteikums par laulības lietās pieņemta galīgā ārvalsts nolēmuma atzīšanu, ja vismaz viena no pusēm ir Slovākijas valstspiederīgais. Šādu procedūru sāk pēc pieteikuma, ko var iesniegt persona, kura attiecīgajā ārvalsts nolēmumā ir norādīta kā viena no pusēm. Ārvalstīs pieņemtu nolēmumu atzīšana ir piekritīga Bratislavas Apgabaltiesai.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Nolēmumu par citā valstī izdotu nolēmumu atzīšanu vai neatzīšanu var pārsūdzēt. Pārsūdzība jāiesniedz Bratislavas Apgabaltiesā, un par to lemj Augstākā tiesa.

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Laulības izbeigšanu ar šķiršanu reglamentē tās valsts piemērojamās tiesības, kuras valstspiederīgie laulātie bijuši procesa uzsākšanas brīdī. Ja laulātie ir dažādu valstu valstspiederīgie, laulības izbeigšanai ar šķiršanu ir piemērojamas Slovākijas tiesības.

Lapa atjaunināta: 12/05/2020

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Dalībvalstis, kas ir atbildīgas par nacionālā satura lapu pārvaldību, atjaunina daļu šīs tīmekļa vietnes satura, ņemot vērā Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības. Ja vietnē ir saturs, kurā vēl nav atspoguļota Apvienotās Karalistes izstāšanās, tas ir bez nolūka un tiks labots.